

ФОРМУВАННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ПІДСИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Сумець О.М., к.т.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Формалізація операційної підсистеми, як ключової ланки логістичної системи (ЛС) підприємства, базується на вирішенні комплексу відповідних завдань, де одним із першочергових є відпрацювання детального алгоритму її створення, тобто проектування. І тут, насамперед, необхідно звернутися до практики операційного менеджменту з питання створення операційних систем (ОС) сучасних підприємств.

Аналіз публікацій, що висвітлюють проблематику операційного менеджменту, дозволяє вказати на невирішеність проблеми, що досліджується. Автори значної кількості публікацій описують і аналізують аналогову модель операційної системи, основні її підсистеми та функції і не торкаються питання алгоритму проектування чи створення останньої. Окрім того, в жодній публікації автори не торкаються аспекту економічної безпеки майбутньої операційної системи, що проектується чи удосконалюється. У кращому випадку, дослідники у процесі формалізації алгоритму створення враховують відомі з практики проектування основні етапи, а саме: 1) аналіз стратегічного набору підприємства, 2) формування операційної стратегії підприємства, 3) розробка системи пріоритетів побудови операційної системи управління, 4) розробка нового товару, 5) вибір технологічного процесу виготовлення нового товару, 6) планування виробничих потужностей, 7) розміщення устаткування і планування приміщень, 8) планування трудового процесу, 9) оновлення операційної системи. Але слід зазначити, що представлений порядок побудови й функціонування ОС підприємства є вельми узагальненим і відбиває, за своєю сутністю, лише реалізацію стратегії нового продукту на підприємстві. В алгоритмі не простежується ні врахування специфіки функціонування логістичної системи, ні супутнього забезпечення економічної безпеки підприємства в цілому. Однак даний алгоритм в теорії операційного менеджменту є єдино відомим і зрозумілим для практичного використання на мікрорівні.

Все вище зазначене свідчить про те, що проблема створення науково-методологічного апарату проектування операційних підсистем АС підприємств з врахуванням аспекту економічної безпеки практично ще не вирішена й потребує подальшого всебічного дослідження. Таким чином, метою дослідження є розробка узагальненого алгоритму проектування операційних підсистем АС.

Відомо, що операційна система сучасного підприємства вбирає в себе повну виробничу його діяльність. Таким чином, для формалізації алгоритму проектування операційної підсистеми МАС доцільним буде розглядати три основні фази функціонування підприємства, а саме постачання, виробництво і збут готової продукції. Дані фази описують повну виробничо-господарську діяльність і охоплюють повний цикл виконання всіх логістичних і виробничих операцій, що виконуються на підприємстві з метою виробництва і збуту продукції: входу матеріально-технічних ресурсів у систему, відповідної трансформації ресурсів у готовий продукт, вивід готової продукції із системи на ринок. Таким чином, зазначені фази логістичної діяльності підприємства забезпечують виконання операційної функції і отримання запланованого результату. А оскільки операційна функція є результатом діяльності операційної системи підприємства, то остання у своїй структурі повинна мати: підсистему постачання (забезпечує вхід матеріально-технічних ресурсів у систему), виробничу підсистему (перетворює ресурси в готовий продукт), підсистему забезпечення функціонування виробництва (ремонтне, інструментальне й ін. господарства), підсистему збуту (забезпечує вивід готового продукту на ринок) і підсистему планування й контролю (планування й контроль діяльності виробничої підсистеми й супутньо усіх інших). Для забезпечення визначеного рівня економічної безпеки (ЕБ) функціонування операційної системи, що якби є ядроутворюючим елементом АС підприємства, вкрай необхідно проектувати і систему економічної безпеки (СЕБ), що буде інтегруватися в усі підсистеми МАС. Важливим моментом у такій інтеграції є відслідковування і утримування матеріальних й інформаційних потоків між підсистемами постачання і забезпечення функціонування ОС, виробництвом і збутом, оскільки вони є «стиковими елементами» між останніми. Від тісноти, гнучкості й неперервності такого стику залежить і безпека функціонування ОС. У даному аспекті основною метою СЕБ є забезпечення умов щодо виконання обмежень, що накладаються на потоки.

У загальній структурі операційної підсистеми МАС слід

виділити основні й допоміжні ланки в які проникає СЕБ підприємства. Основними слід рахувати підсистеми планування і контролю та виробничу. Інші підсистеми – постачання, забезпечення функціонування виробництва і збуту – є допоміжними підсистемами (ланками).

Результати досліджень, що проведені особисто автором, надали можливість систематизувати всі пропозиції й рекомендації сучасної практики операційного менеджменту щодо створення (проектування) ОС підприємств і розробити алгоритм проектування операційних підсистем МАС з врахуванням аспекту економічної безпеки, що складається з шести фаз: 1) формування інформаційного масиву для проектування ОП МАС підприємства, 2) розробка операційної стратегії, 3) проектування основних ланок ОП МАС, 4) проектування допоміжних ланок ОП МАС, 5) проектування зв'язків СЕБ підприємства з об'єктами економічної безпеки ОС МАС, 6) впровадження проекту ОП ЛС на підприємстві.

Визначені фази проектування операційних підсистем ЛС підприємств у себе включають по декілька етапів, які конкретизують спрямованість проектних робіт або робіт з удосконалення останніх.

Зазначені фази й етапи проектування й впровадження операційної підсистеми МАС підприємства з врахуванням аспекту економічної безпеки відображають системний підхід до досліджуваного процесу.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Тертишник В.В., студентка,*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Одним із шести головних напрямків діяльності уряду в сучасних умовах є реформи в АПК. В економічній теорії вчені розглядають, крім трьох основних чинників виробництва (праця, земля, капітал), і такий особливий чинник, як вид людської праці, підприємницьку здатність, або, простіше, підприємництво.

* Науковий керівник – Гелета О.С., асистент